

ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ЧЕТВЕРТОГО КЛАСУ

Миколаєнко М.О.

VI курс, Початкова освіта

Мартиненко С.М., доктор педагогічних наук, професор

Київський університет імені Бориса Грінченка, м.Київ, Україна

У статті розглядається педагогічний супровід навчально-пізнавальної діяльності учнів четвертого класу. Проаналізовано сутність поняття «супровід», «педагогічний супровід» та «діагностичний супровід». Виділено компоненти психологічної готовності учнів до навчально-пізнавальної діяльності. Здійснено аналіз науково-педагогічних джерел, поглядів дослідників на проблему. Подано зміст педагогічного діагностування, яке здійснює вчитель у процесі педагогічного супроводу учнів четвертого класу. Обґрунтовано важливість педагогічного, діагностичного супроводу у переході молодших школярів до навчання у школі II ступеня (в основній школі).

Ключові слова: супровід, педагогічний супровід, навчально-пізнавальна діяльність, молодші школярі.

The pedagogical support educational and cognitive activity fourth class pupils. Mykolaenko M.O.

Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine

The article is considered pedagogical support educational and cognitive activity fourth class pupils. The essence of the concept of «support», «pedagogical support» and «diagnostic support». Selected components of psychological readiness of pupils to educational and cognitive activities. The analysis of scientific and educational sources, researchers views on the issue. Submitted content pedagogical diagnostics, which makes the teacher in the pedagogical support of fourth class pupils. Grounded the importance of pedagogical, diagnostic support in the transition primary school children in school second degree (in secondary school).

Keywords: support, educational support, educational and cognitive activity, primary school pupils.

Педагоги постійно забезпечують наступність в розвитку кожної дитини, забезпечують її подальше становлення, слідкують за станом розгортання навчальної діяльності кожного, а це потребує від учителя володіння конкретними знаннями і вміннями пізнати світ кожної дитини, вивчити індивідуальні її особливості і відмінності, перспективи розвитку, вмінням попередити і подолати труднощі, які виникають в навчально-виховному процесі. Для реалізації всіх перелічених умов педагог має володіти спеціальними діагностичними вміннями і користуватися ними на кожному етапі навчально-виховного процесу.

Теоретичне обґрунтування різних аспектів діагностичної діяльності педагога висвітлено в наукових розвідках Ю. Красильника, В. Максимова, І. Підласого, Г. Цехмістрової. Особливості організації навчально-виховного процесу на основі діагностування обґрунтовано в працях Ю. Бабанського, В.Беспалька, Ю. Гільбуха, О. Леонтьєва, Н. Тализіної. На сучасному етапі розвитку освіти і науки здійснюються спроби з'ясувати характер і специфіку діагностичної діяльності вчителя (Б. Бітінас, М. Боритко, М. Голубєв, А. Григор'єв, В. Завіна, О. Кочетов, С. Мартиненко), діагностичний супровід розвитку пізнавальних інтересів молодших школярів (І. Новик, О. Проскура). методики діагностування навченості учнів молодшого шкільного віку; розвитку їх пізнавальних процесів (Є. Баранова, Н. Бібик, О. Савченко, Г. Щукіна).

Однак, на нашу думку, недостатньо розкритим залишається питання педагогічного супроводу навчально-пізнавальної діяльності учнів 4 класу, адже ефективність навчання залежить від психологічної готовності учнів до навчально-пізнавальної діяльності, яка передбачає: усвідомлення мети навчання, що стимулює його навчально-пізнавальну діяльність; фізіологічну

і психологічну готовність до навчання; прагнення навчатися, активність у процесі навчання, вміння зосередитися на навчальній діяльності; належний рівень розвитку[5]. Організуючи навчально-пізнавальну діяльність учнів, педагоги повинні пам'ятати, що наукові знання зацікавлюють учнів, а вчитель має створювати ситуації, якими вони захоплюються.

За М. Шакуровою, педагогічний супровід є одним із «механізмів тривалої двосторонньої педагогічної взаємодії»[1]. З точки зору методології (Є. Руденський, Л. Субботіна, С. Чистякова, Т. Чурекова) – основою формування теоретичних положень педагогічного супроводу є особистісно орієнтований, антропологічний і гуманістичний підходи, в яких людина та її розвиток розуміються як ключові цінності в системі освіти. Розглядаючи педагогічний супровід як систему, треба усвідомити «необхідність комплексного підходу, що забезпечується командною роботою фахівців різних профілів; спрямованість на здатність особистості самостійно вирішувати актуальні проблеми та завдання розвитку» [4, с. 4].

Відтак, супровід – це комплексна система підтримки природного розвитку дітей, що сприяє вирішенню завдань, спрямованих на їх навчання, виховання й розвиток.

Аналіз різних теоретичних наукових джерел довів, що педагогічна й діагностична діяльність перебувають у тісному взаємозв'язку. Здійснення педагогічного та діагностичного супроводу забезпечить всебічний і гармонійний розвиток особистості дитини в умовах початкової школи. Ми погоджуємося з думкою С. Мартиненко, яка зазначає, що «діагностичний супровід – це володіння знаннями й уміннями пізнати дитину, вивчати її індивідуальні особливості, навчальні можливості, встановлювати пізнавальні потреби та інтереси, визначати перспективи особистісного розвитку і зростання, передбачати труднощі в навчанні, вихованні та розвитку» [3, с. 85].

Діагностичний супровід навчально-виховної діяльності учня початкової школи «дає унікальну можливість досліджувати, аналізувати й коригувати розвиток і формування дитини за встановленими показниками як

під час навчальних занять, так і в позаурочній виховній діяльності, визначити відповідний навчальний стиль для кожної дитини, формувати інтерес і зацікавленість навчанням, розвивати потенційні можливості та нахили. Результати педагогічного діагностування є свідченням достатньої (або недостатньої) підготовки молодших школярів до навчання в основній школі» [2, с.72].

У процесі педагогічного супроводу навчально-пізнавальної діяльності учнів 4 класу вчитель здійснює педагогічне діагностування, яке охоплює:

- тестові випробування загального фізичного розвитку дітей;
- діагностування просторового, логічного, образного мислення; слухової та зорової пам'яті;
- вивчення та аналіз навчальних досягнень і шкільної успішності з основних предметів;
- діагностування індивідуальних здібностей, нахилів та інтересів;
- встановлення міжособистісних стосунків, психологічного мікроклімату в класі;
- визначення виховного потенціалу сім'ї учня [2].

Таким чином, проведений аналіз науково-педагогічних джерел, практичної діяльності дозволив переконатися у важливості педагогічного супроводу навчально-пізнавальної діяльності учнів четвертого класу; простежити зв'язок педагогічного та діагностичного супроводу, в основу якого покладено діагностування, інформаційний пошук, планування, консультування, первинну допомогу в реалізації плану, роботу в тісному зв'язку з практичною діяльністю. Вчитель початкової школи під час педагогічного супроводу за допомогою діагностичних методик має змогу вивчати результативність навчально-пізнавальної діяльності учнів четвертого класу, скласти комплексну характеристику колективу класу, здійснити особистісно орієнтовану педагогічну взаємодію, підготувати учнів до навчання в основній школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Трофимова О.А. Педагогическое сопровождение формирования мотивационной готовности к обучению у старших дошкольников: дис. на соискание ученой степени канд. пед. наук: спец. 13.00.07 / О.А. Трофимова. – Екатеринбург, 2007. – 176 с.
2. Мартиненко С. М. Вивчення особистості молодшого школяра засобами педагогічної діагностики : [навч.-метод. посіб.] / С.М. Мартиненко, М.Д. Осколова. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 144 с.
3. Мартиненко С. М. Основи діагностичної діяльності вчителя початкової школи : навч.-метод. посіб. / С. М. Мартиненко. – К. : Сім кольорів, 2010. – 262 с.
4. Маркова С.А. О вопросах про профессионализм педагога / С.А. Маркова // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития: методический и практический журнал. – М.: Школьная пресса, 2002. – С. 3–5.
5. Фіцула М. М. Педагогіка: начальний посібник для студентів вищих закладів освіти / М. М. Фіцула. – Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2005. – 232 с.